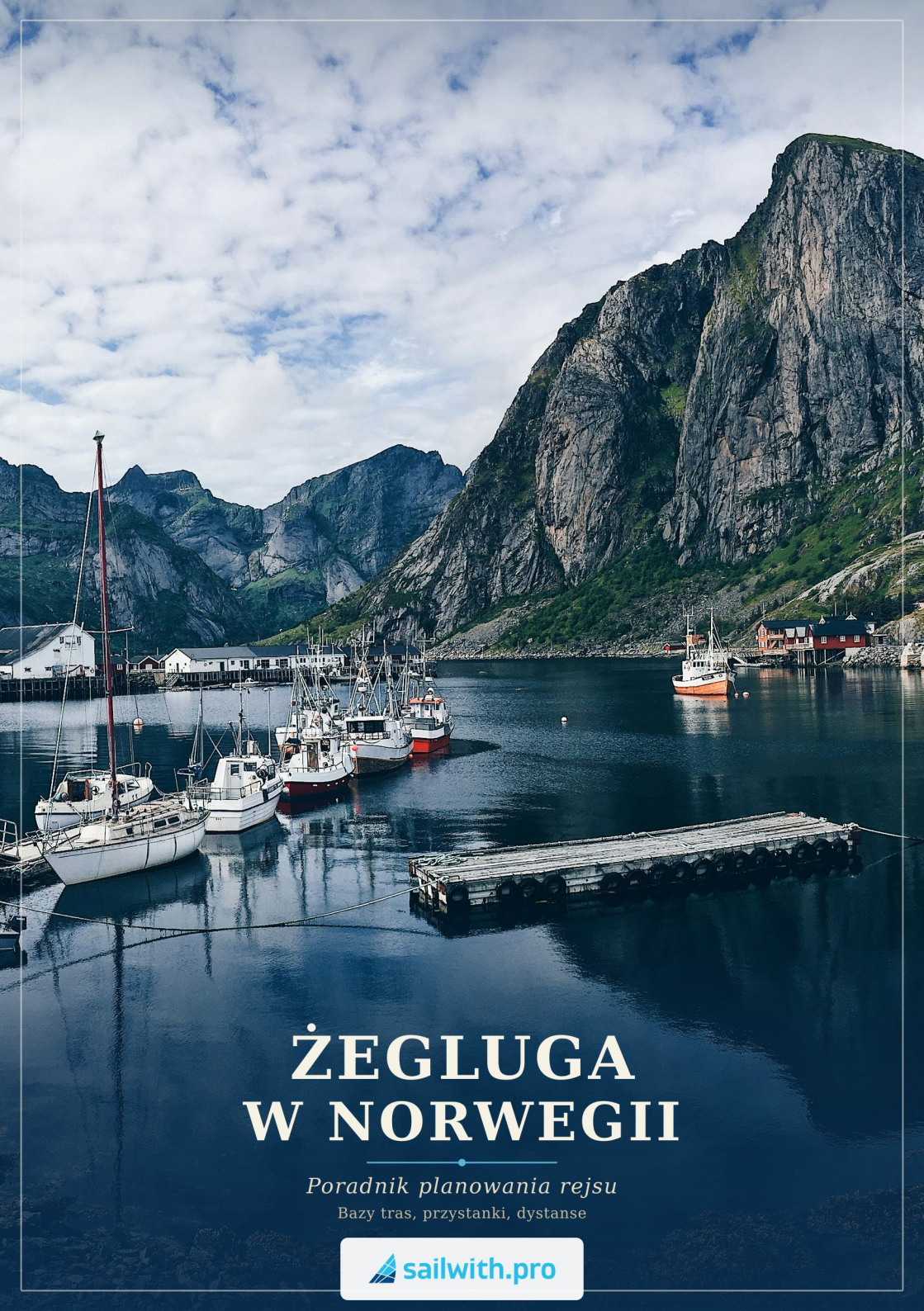

ŻEGLUGA W NORWEGII

Poradnik planowania rejsu

Bazy tras, przystanki, dystanse

SPIS TREŚCI

1. Jak korzystać z poradnika
2. Bazy czarterowe w Norwegii
3. Baza tras rejsów
4. Charakterystyka przystanków
5. Wskazówki praktyczne

1. Jak korzystać z poradnika

Zebrane w tym dokumencie trasy to gotowe propozycje — punkt wyjścia do zaplanowania własnego rejsu, dostosowanego do doświadczenia załogi i pogody. Norwegia to zupełnie inna skala i charakter żeglugi niż Morze Śródziemne: znacznie krótszy sezon, chłodniejsza woda, ale też dzikie fiordy, szkiery i światło nocy polarnej niedostępne nigdzie indziej w tym zestawieniu poradników.

- **Bardzo krótki sezon:** żegluguje się praktycznie tylko maj–wrzesień, ze szczytem czerwiec–sierpień. To zupełnie inna skala niż w Grecji czy Chorwacji — poza tym oknem większość flot czarterowych jest wystawiana na zimowanie, a warunki na wodzie stają się nieprzewidywalne.
- **Zmienna pogoda:** wybrzeże południowe znajduje się pod ciągłym wpływem przemieszczających się niżów znad Atlantyku — pogoda potrafi się zmieniać z dnia na dzień. Latem temperatura powietrza to zwykle ok. 20°C, wody ok. 18°C na Sørlandet.
- **Solgangsbris:** popołudniowa bryza termiczna na południowym wybrzeżu jest stosunkowo przewidywalna i często wykorzystywana do planowania dłuższych odcinków dnia — podobnie jak greckie czy karaibskie bryzy termiczne, choć zwykle słabsza.
- **Fallvinder (porywy szkwałowe) w fiordach:** strome zbocza fiordów zachodniego i północnego wybrzeża mogą generować gwałtowne, lokalne porywy wiatru (tzw. fallvinder), sporadycznie przekraczające 50 węzłów. Przy kotwiczeniu w fiordzie zawsze oceniaj ukształtowanie terenu wokół, nie tylko prognozę ogólną.
- **Allemannsretten — prawo powszechnego dostępu:** norweskie „prawo do wędrówki” pozwala cumować, kotwiczyć i wychodzić na ląd na niezamieszkanym wybrzeżach i wyspach praktycznie wszędzie — to duża

różnica względem regionów śródziemnomorskich z ich strefami chronionymi i zakazami kotwiczenia.

- **Poziom trudności regionu:** Oslofiord i szkiery Sørlandet to najbardziej przystępny wybór dla mniej doświadczonych załóg (osłonięte wody, krótkie odcinki); Bergen–Hardanger–Sognefjord wymaga już nieco więcej doświadczenia (głębsza woda, silniejsze lokalne efekty wiatrowe); Lofoty i Tromsø to teren dla zaawansowanych, wymagający dobrego planowania pływów i pogody.
- **Sieć portów gościnnych (gjestehavn):** wybrzeże Norwegii ma gęstą, dobrze zorganizowaną sieć miejsc postojowych dla żeglarzy, zwykle z prądem, wodą i prysznicami — cumowanie tam jest zdecydowanie wygodniejsze niż improwizowane kotwiczenie.
- **Koszty:** Norwegia jest jednym z droższych krajów żeglarskich Europy — paliwo, prowiant i opłaty portowe bywają znacząco wyższe niż w Grecji czy Chorwacji. Warto to uwzględnić w budżecie rejsu.
- **Dystanse i czasy:** podane wartości są przybliżone, liczone w linii prostej między portami. Rzeczywisty dystans żeglugowy wśród szkierów bywa większy.
- **Dni buforowe i zdanie jachtu:** podobnie jak w innych regionach warto zostawić elastyczny dzień na zmianę planu oraz zaplanować powrót do bazy z zapasem przed końcem czarteru.

2. Bazy czarterowe w Norwegii

Wybór bazy wypłynięcia determinuje charakter całego rejsu. Poniżej pięć głównych regionów startowych — od najbardziej przystępnego Sørlandet po wymagające Lofoty za kołem podbiegunowym.

Sørlandet — *Kristiansand* — *najpopularniejszy region*

Południowe wybrzeże Norwegii — gęsta sieć szkierów (drobnych, skalistych wysepek) i osłoniętych zatoczek między Kristiansand a Risør. Od otwartego Skagerraku dzieli tu żeglarza zwykle tylko kilka mil, a schronienie w postaci zatoki, fiordu lub pomostu jest zawsze blisko. Najbardziej przystępny region dla mniej doświadczonych załóg, z charakterystycznymi, biało malowanymi miasteczkami rybackimi.

Oslofjord — *Hankø*

Zatoka u wybrzeży stolicy, z gęstą siecią wysp i silną tradycją regatową (Hankø to siedziba najstarszego norweskiego klubu żeglarskiego, założonego w 1882 r.). Osłonięte wody i krótkie odcinki czynią z Oslofiordu dobry wybór na pierwszy kontakt z żeglugą w Norwegii, blisko stolicy i jej atrakcji.

Bergen i fiordy zachodnie — *Bergen*

Brama do najbardziej widokowych fiordów Norwegii — Hardangerfjord i Sognefjord (najdłuższy fiord kraju, ponad 200 km w głąb lądu). Krajobraz zupełnie inny niż śródziemnomorski: pionowe ściany skalne, wodospady i szmaragdowozielona woda. Wymaga nieco więcej doświadczenia niż Sørlandet czy Oslofjord ze względu na głębokość wód i lokalne efekty wiatrowe.

Telemark — *Skien* — *kanał śródlądowy*

Unikalna alternatywa dla żeglugi morskiej — Kanał Telemarski łączy jeziora i służy w spokojną, śródlądową trasę przez malownicze wnętrza południowej

Norwegii. Zupełnie inne tempo niż na wybrzeżu, z licznymi zabytkowymi śluzami z XIX wieku.

Lofoty i Tromsø — *za kołem podbiegunowym — dla doświadczonych*

Najbardziej wymagający i najbardziej spektakularny z opisanych regionów — strzeliste szczyty wyrastające wprost z morza, rybackie wioski na palach i żegluga w świetle słońca północy (koniec maja – koniec lipca). Sezon jest tu jeszcze krótszy niż na południu, a planowanie wymaga większej uwagi na pływy i zmienną pogodę.

3. Baza tras rejsów

Poniższe zestawienia grupują trasy według bazy wypłynięcia. „Czas” i „Dystans” dotyczą całej trasy tydzień/dwa tygodnie. Odległości między kolejnymi przystankami przy „Przebiegu” są szacunkowe (w linii prostej) — rzeczywisty dystans żeglugowy wśród szkiełków bywa większy.

Baza: Sørlandet (Kristiansand)

Kristiansand — Lillesand — Grimstad (pętla)

1 tydzień · ok. 45 Mm · **Łatwa**

Przebieg: Kristiansand → Lillesand (14 Mm) → Grimstad (9 Mm) → Kristiansand (22 Mm)

Arendal — Lyngør — Risør (pętla)

1 tydzień · ok. 46 Mm · **Łatwa**

Przebieg: Arendal → Merdø (2 Mm) → Tvedestrand (12 Mm) → Lyngør (4 Mm) → Risør (7 Mm) → Arendal (21 Mm)

Kristiansand — pełne wybrzeże Sørlandet (pętla)

2 tygodnie · ok. 109 Mm · **Umiarkowana**

Przebieg: Kristiansand → Lillesand (14 Mm) → Grimstad (9 Mm) → Arendal (9 Mm) → Merdø (2 Mm) → Tvedestrand (12 Mm) → Lyngør (4 Mm) → Risør (7 Mm) → Kristiansand (52 Mm)

Kristiansand → Stavern (one way)

1 tydzień · ok. 83 Mm · **Łatwa**

Przebieg: Kristiansand → Lillesand (14 Mm) → Grimstad (9 Mm) → Arendal (9 Mm) → Risør (21 Mm) → Stavern (30 Mm)

Baza: Oslofjord (Hankø)

Hankø — Fredrikstad — Drøbak (pętla)

1 tydzień · ok. 69 Mm · **Łatwa**

Przebieg: Hankø → Fredrikstad (Gamlebyen) (8 Mm) → Drøbak (28 Mm) → Hankø (33 Mm)

Hankø — Sandefjord — Tønsberg (pętla)

1 tydzień · ok. 42 Mm · Łatwa

Przebieg: Hankø → Sandefjord (17 Mm) → Tønsberg (10 Mm) → Hankø (15 Mm)

Baza: Bergen i fiordy zachodnie

Bergen — Hardangerfjord (pętla)

1 tydzień · ok. 50 Mm · Umiarkowana

Przebieg: Bergen → Norheimsund (Hardangerfjord) (25 Mm) → Bergen (25 Mm)

Bergen — Sognefjord i Nærøfjord (pętla)

1 tydzień · ok. 121 Mm · Umiarkowana

Przebieg: Bergen → Flåm (Sognefjord) (60 Mm) → Gudvangen (Nærøfjord) (8 Mm) → Bergen (53 Mm)

Bergen → Stavanger przez Ryfylke (one way)

1 tydzień · ok. 110 Mm · Umiarkowana

Przebieg: Bergen → Norheimsund (Hardangerfjord) (25 Mm) → Stavanger (85 Mm)

Baza: Telemark (Skien)

Skien — Kanał Telemarski — Dalen (pętla)

1 tydzień · ok. 114 Mm · Łatwa

Przebieg: Skien → Notodden (24 Mm) → Dalen (Kanał Telemarski) (39 Mm) → Skien (51 Mm)

Baza: Lofoty i Tromsø

Tromsø → Lofoty (one way, dla doświadczonych)

2 tygodnie · ok. 165 Mm · Trudna

Przebieg: Tromsø → Harstad (72 Mm) → Svolvær (Lofoty) (55 Mm) → Reine (38 Mm)

Svolvær — Henningsvær — Reine (pętla)

1 tydzień · ok. 76 Mm · Umiarkowana

Przebieg: Svolvær (Lofoty) → Henningsvær (10 Mm) → Reine (28 Mm) → Svolvær (Lofoty) (38 Mm)

4. Charakterystyka przystanków

Krótki opis miejsc najczęściej pojawiających się na powyższych trasach. Przed rejssem warto sprawdzić aktualne informacje o dostępności portów gościnnych i lokalnych wydarzeniach.

Sørlandet

- **Kristiansand** — największe miasto południowego wybrzeża, z historyczną dzielnicą Posebyen (drewniana zabudowa) i dobrze zaopatrzoną mariną.
- **Lillesand i Grimstad** — kameralne, białe malowane miasteczka rybackie typowe dla wybrzeża Sørlandet, z wąskimi uliczkami schodzącymi wprost do portu.
- **Arendal i Merdø** — Arendal to główne miasto regionu; pobliska wysepka Merdø zachowała XVIII-wieczną zabudowę kapitańskich domów, dziś część muzeum na wolnym powietrzu.
- **Lyngør** — bezsamochodowa, gęsto zabudowana biała osada na wyspie, regularnie wybierana na „najpiękniejszą wieś Norwegii”; dostępna tylko od strony wody.
- **Tvedestrand i Risør** — Risør to jedno z najlepiej zachowanych drewnianych miasteczek portowych Norwegii, gospodarz dorocznego festiwalu drewnianych łodzi.

Oslofjord

- **Hankø** — wyspa-instytucja norweskiego żeglarstwa — siedziba Norweskiego Związku Żeglarskiego założonego w 1882 r. i dorocznej regaty Hankø, gromadzącej ponad 200 jednostek.
- **Fredrikstad (Gamlebyen)** — najlepiej zachowana twierdza fortyfikacyjna Skandynawii, z otoczonym fosą Starym Miastem dostępnym również od strony wody.

- **Sandefjord** — dawna stolica norweskiego wielorybnictwa, dziś spokojne miasto portowe z muzeum poświęconym tej historii.
- **Drøbak** — malownicze miasteczko przy największym miejscu Oslofiordu, znane jako „święteczna stolica” Norwegii i miejsce zatopienia niemieckiego krążownika Blücher w 1940 r.

Bergen i fiordy zachodnie

- **Bergen** — drugie co do wielkości miasto Norwegii, z hanzeatycką dzielnicą Bryggen wpisaną na listę UNESCO; główna brama do fiordów zachodnich.
- **Hardangerfjord** — drugi najdłuższy fiord Norwegii, otoczony sadami owocowymi (wiosną w kwiatkach) i lodowcem Folgefonna w tle.
- **Sognefjord** — najdłuższy i najgłębszy fiord Norwegii (ponad 200 km, do 1300 m głębokości); odgałęzienie Nærøyfjord jest wpisane na listę UNESCO jako jeden z największych i najbardziej spektakularnych fiordów świata.
- **Stavanger** — czwarte co do wielkości miasto Norwegii, punkt wyjścia do słynnej skały widokowej Preikestolen (Ambona) nad Lysefjordem.

Telemark

- **Kanał Telemarski** — system jezior, kanałów i XIX-wiecznych śluz łączący Skien z górskim Dalen; żegluga w zupełnie innym, spokojnym tempie niż na wybrzeżu.
- **Dalen** — urokliwa górska miejscowość na końcu kanału, z zabytkowym drewnianym hotelem z 1894 roku.

Lofoty i Tromsø

- **Tromsø** — „stolica Arktyki”, punkt wyjścia na dalszą północ; latem doświadcza słońca północy (brak zachodu słońca) od maja do lipca.

- **Svolvær** — główne miasto Lofotów, punkt wypadowy do najbardziej znanych szczytów archipelagu (m.in. Svolværgeita).
- **Henningsvær** — „Wenecja Lofotów” — rybacka wioska rozrzucona na kilku maleńkich wysepkach połączonych mostkami.
- **Reine** — uznawana za jedną z najpiękniej położonych wsi rybackich świata, z czerwonymi domami rorbu na tle stromych szczytów.

5. Wskazówki praktyczne

- **Sezon jest krótki:** planuj rejs między majem a wrześniem; poza tym oknem floty czarterowe zwykle nie działają, a warunki na wodzie stają się nieprzewidywalne i niebezpieczne dla rekreacyjnej żeglugi.
- **Fallvinder w fiordach:** przy kotwiczeniu w wąskim fiordzie oceniaj ukształtowanie terenu wokół — strome zbocza mogą generować nagłe, silne porywy wiatru znacznie przekraczające prognozę ogólną dla regionu.
- **Allemannsretten:** norweskie prawo powszechnego dostępu pozwala cumować i wychodzić na ląd na niezamieszkałych wybrzeżach niemal wszędzie — ale pamiętaj o poszanowaniu prywatności w pobliżu zamieszkałych domów i zostawianiu miejsca w takim stanie, w jakim je zastałeś.
- **Słońce północy:** na Lofotach i w Tromsø między końcem maja a końcem lipca słońce nie zachodzi — daje to unikalną możliwość żeglugi o dowolnej porze doby, ale wymaga dobrego zarządzania rytmem załogi.
- **Zmienna pogoda:** przemieszczające się niżej znad Atlantyku sprawiają, że warunki potrafią się zmieniać z dnia na dzień — sprawdzaj prognozę (Yr.no to standardowe norweskie źródło) częściej niż raz dziennie.
- **Pływy na zachodnim wybrzeżu:** w rejonie Bergen, Lofotów i dalej na północ zakres pływu jest już odczuwalny i wymaga uwzględnienia przy kotwiczeniu i planowaniu wejść — inaczej niż w niemal beztypowym Skagerraku na południu.
- **Sieć portów gościnnych:** korzystaj z gjestehavn — dobrze oznaczonych, wyposażonych miejsc postojowych dostępnych wzdłuż całego wybrzeża; zwykle wygodniejsza i bezpieczniejsza opcja niż improwizowana kotwica, szczególnie przy zmiennej pogodzie.

- **Koszty:** Norwegia należy do droższych krajów żeglarskich Europy — paliwo, prowiant i opłaty portowe bywają wyraźnie wyższe niż w Grecji czy Chorwacji; zaplanuj budżet z odpowiednim zapasem.
- **Zanurzenie jachtu:** typowe jachty czarterowe mają zanurzenie 1,8–2,2 m; w fiordach zwykle jest wystarczająco głęboko, ale wejścia do mniejszych zatoczek i szkierów wymagają precyzyjnej nawigacji na podstawie aktualnej mapy.
- **Zdanie jachtu:** podobnie jak w innych regionach planuj powrót do bazy z zapasem czasu przed końcem czarteru, szczególnie po dłuższych trasach w fiordach zachodnich lub na Lofotach.

Trasy mają charakter orientacyjny i inspiracyjny. Przed każdym rejsem należy zweryfikować aktualne warunki pogodowe, ostrzeżenia nawigacyjne, dostępność portów, ograniczenia żeglugowe oraz aktualne wymagania armatora.

Rejsy, szkolenia i czartery w Norwegii

